

Oud boerenlandschap

'In 1940 was ik als knecht in dienst bij Mans Kortstee. Mans was huurboer en zijn enige liefhebberij was werken. De 10de Mei 1940 werd Nederland overvallen door de Duitse troepen. Om 10 uur waren de Duitsers al in Heino. U mag denken dat dat gelegenheid zou geven om wat te praten en het boerenwerk te vergeten, maar niet met Mans. Wij waren de bieten aan het uitdunnen en de zware bommenwerpers maar vliegen. Als u dan 18-19 jaar bent, is men wel een beetje nieuwsgierig, zo even naar boven kijken. Weet u wat Mans zei? "De bieten zijn op de grond en niet in de lucht".' (brief van Jan Westenenk, 1992)

Het landschap rondom de Vlaminckhorst is van hoge cultuurhistorische waarde. Hier is nog te zien hoe onze voorouders vanaf de Middeleeuwen deze streek bewoonbaar maakten. De Vlaminckhorst wordt voor het eerst in 1444 genoemd als onderdeel van het Nyelant. Dit nieuwe land vormde een ontginning aan de oostkant van Heino, waarschijnlijk mogelijk gemaakt door verbeterde afwatering via aanleg van de Vloedgraven.

De eerste boeren vestigden zich langs de hogere dekzandruggen. Op deze droge zandkoppen verbouwden ze hun graan. Bij de Vlaminckhorst was dat vooral op akker de Haere tegenover de boerderij en de naastgelegen Grote Kamp aan de andere kant van de Vlaminckhorstweg. Bij gebrek aan mest verrijkten de boeren hun akkers ook met plaggen en ander organisch materiaal, waardoor deze bouwkampen in de loop van de eeuwen tot wel een meter zijn opgehoogd. De akkers zijn nog altijd deels omzoomd met houtwallen, die de gewassen beschermden en de boeren hout opleverden.

Ten oosten van de Vlaminckhorst lagen de graslanden. Hier graasde het melkvee in de zomer. De lage delen langs de Vloedgraven waren in gebruik als hooiland. Richting het zuiden lagen de gemeenschappelijke heidegronden, waar de boeren tot in de 19de eeuw hun schapen lieten weiden. Mogelijk is de gerestaureerde houten schuur naast de boerderij nog als stalling voor de schapen in gebruik geweest. Vanaf ongeveer 1880 verschoof het accent op de Vlaminckhorst, zoals elders, van akkerbouw naar veeteelt. Door grootschalige importen kelderden de graanprijzen en voerden de boeren hun rogge en andere gewassen voortaan aan de koeien en varkens. Het unieke houten karnhuisje naast de Vlaminckhorst is nog een restant van deze omwenteling.

Bijzonder landschapselement is verder de Vlaminckhorstweg, een zogenaamde holle weg. Onder eindeloze paardenhoeven en wagenwielen verstoof het mulle zand van dergelijke wegen en kwam goeddeels in de begroeide berm terecht, waardoor deze steeds hoger werden. De Vlaminckhorstweg sluit aan op de minstens zo oude Lemelerveldseweg, onderdeel van de vroegere Zandsteeg die over de hogere zandgronden via Laag Zuthem naar Zwolle liep.